

РОЗДІЛ 10

СУДОУСТРІЙ; ПРОКУРАТУРА ТА АДВОКАТУРА

УДК 343.163

DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-1/119>

ПОПЕРЕДНІЙ РОЗГЛЯД АДВОКАТСЬКИХ ЗАПИТІВ ОРГАНАМИ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ

PRELIMINARY CONSIDERATION OF LAWYERS' REQUESTS BY THE PROSECUTOR'S OFFICE OF UKRAINE

Плахотнік О.В., к.ю.н.,
доцент кафедри юстиції

*Навчально-науковий інститут права
Київського національного університету імені Тараса Шевченка*

Стаття присвячена організаційно-правовому порядку розгляду адвокатських запитів органами прокуратури. У статті аналізується попередній розгляд адвокатського запиту, що загалом включає в себе перевірку оформлення адвокатського запиту, наявності у адвоката відповідних повноважень у разі представництва ним інтересів інших осіб, ознайомлення зі змістом адвокатського запиту та належності порушених у адвокатському запиті питань до компетенції прокуратури. Аналізуються попередні наукові праці, у яких досліджувалися проблемні питання, що присвячені адвокатським запитам. Аналізується форма та зміст адвокатського запиту, предметно до органів прокуратури, виходячи з приписів методичних рекомендацій, що розроблені Національною асоціацією адвокатів України, Комітетом медичного і фармацевтичного права та біоетики, Вищою школою адвокатури 2023 року «Адвокатський запит: методичні рекомендації для адвокатів», розкриваються поняття «адресату адвокатського запиту» та «одержувача адвокатського запиту», розкривається питання строків розгляду адвокатського запиту, виходячи зі змісту визначення «адвокатський запит, як письмове звернення адвоката» аналізується доцільність застосування такої дефініції при можливості подачі адвокатського запиту до органів прокуратури в електронному вигляді з накладанням електронного підпису. Визначається, що попередній розгляд адвокатського запиту органами прокуратури слід проводити після отримання адвокатського запиту, копії свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю, ордеру на надання правничої допомоги. У статті аналізуються Рішення Ради адвокатів України з питань оформлення адвокатського запиту та додатків до нього, розглядаються зразки свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю та порядок посвідчення копії свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю. Аналізуються реквізити ордеру на надання правничої допомоги та наводиться практика Верховного суду, визначається початковий спосіб перевірки наявності у адвоката відповідних повноважень у разі представництва ним інтересів інших осіб через Єдиний Реєстр Адвокатів України, розглядаються можливі причини відсутності адвоката в Єдиному Реєстрі Адвокатів України. Під час попередньої перевірки адвокатського запиту органами прокуратури акцентовано визначаються пункти адвокатського запиту, які потребують першочергового розгляду.

Ключові слова: адвокатський запит, попередній розгляд, органи прокуратури, адресат та отримувач адвокатського запиту, свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю, ордер на надання безоплатної правничої допомоги, Єдиний Реєстр Адвокатів України.

The article is devoted to the organisational and legal procedure for consideration of attorneys' inquiries by the prosecutor's office. The article analyses the preliminary consideration of an attorney's request, which generally includes verification of the attorney's request, whether the attorney has the relevant powers in case of representation of other persons, familiarisation with the content of the attorney's request and whether the issues raised in the attorney's request fall within the competence of the prosecutor's office. The author analyses the previous scientific works which investigated the problematic issues related to attorneys' inquiries. The author analyses the form and content of the attorney's request, specifically, with regard to the prosecution authorities, based on the provisions of the guidelines developed by the Ukrainian National Bar Association, the Committee on Medical and Pharmaceutical Law and Bioethics, and the Higher School of Advocacy in 2023 «Attorney's Request: Guidelines for Attorneys», and reveals the concepts of «addressee of the attorney's request» and «recipient of the attorney's request», and also reveals the issue of the terms of consideration of the attorney's request, based on the content of the definition «attorney's request as a written appeal of an attorney». The author determines that preliminary consideration of an attorney's request by the prosecutor's office should be carried out after receiving the attorney's request, a copy of the certificate of the right to practice law, the order for the provision of legal aid. The article analyses the Decisions of the Bar Council of Ukraine on the issues of preparation of an attorney's request and its annexes, examines samples of the certificate of the right to practice law and the procedure for certifying a copy of the certificate of the right to practice law. The author analyses the details of the order for legal aid and provides the practice of the Supreme Court, determines the initial method of verifying whether the advocate has the relevant powers in case of representation of the interests of other persons through the Unified Register of Advocates of Ukraine, and considers possible reasons for the absence of an advocate in the Unified Register of Advocates of Ukraine. During the preliminary examination of the advocate's request, the prosecutor's office focuses on the items of the advocate's request that require priority consideration.

Key words: attorney's request, preliminary consideration, prosecutor's office, addressee and recipient of attorney's request, certificate of the right to practice law, order for provision of free legal aid, Unified Register of Attorneys of Ukraine.

Розгляд адвокатських запитів в органах прокуратури України здійснюються згідно Інструкції про порядок розгляду звернень і запитів в органах прокуратури України, що затверджена Наказом Генерального прокурора від 25.06.2024 року № 153 (Далі – Інструкція) [1]. Беручи до уваги те, що правильність оформлення адвокатських запитів до органів прокуратури має важливе значення для отримання запитуваної інформації чи копій необхідних документів, у визначені законом строки, особливої актуальності під час розгляду адвокатських запитів органами прокуратури набувають питання, що можуть входити до

предмету попереднього розгляду адвокатського запиту який передбачає ознайомлення зі змістом адвокатського запиту, перевірку правильності оформлення адвокатського запиту, належності порушених у адвокатському запиті питань до компетенції прокуратури, а також наявності у адвоката відповідних повноважень у разі представництва ним інтересів інших осіб. При цьому, контроль з боку керівників прокуратур або їх заступників за об'єктивністю, повнотою та своєчасністю розгляду адвокатських запитів буде впливати на забезпечення реалізації прав і законних інтересів як адвоката та його клієнта.

Важливим є те, що надання відповідей на адвокатські запити так і рішення про відмову в задоволенні адвокатського запиту повинно мати законні підстави та повинно бути розглянуто органами прокуратури об'єктивно та своєчасно. Згідно п. 5 Розділу I Інструкції розгляд звернень і запитів в органах прокуратури здійснюється на принципах законності, об'єктивності, всебічності, неупередженості, своєчасності, недопущення дискримінації за будь-якими ознаками, заборони переслідування за подання звернення, неухильного дотримання вимог професійної етики та поведінки прокурорів, а також етичної поведінки державних службовців [1].

Статистично, найбільш проблемними питаннями за розглядом адвокатських запитів органами прокуратури залишаються відмови надання інформації з причини неналежного оформлення адвокатських запитів чи запитуваної інформації, що може приводити до судових спорів. Тому, аналіз організаційно-правового порядку розгляду адвокатських запитів органами прокуратури під час попереднього розгляду вимагає ретельного дослідження. Це дозволить визначити оптимальний алгоритм розгляду адвокатських запитів органами прокуратури під час попереднього розгляду та у відповідній мірі допоможе мінімізувати ризики відмов з причин неналежного оформлення чи змісту запитуваної інформації.

До останніх праць, у яких досліджувалися питання розгляду адвокатських запитів державними органами та проблемами отримання інформації під час здійснення професійної діяльності адвокатом, можна виділити наукову статтю Бондар І.В., Малярчук Л.С. «Адвокатський запит: перспективи вдосконалення правового регулювання», у статті здійснюється аналіз законопроекту № 9356 від 05.06.2023 року «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» щодо удосконалення відповідальності за порушення розгляду адвокатського запиту» також розглядаються питання «інформації з обмеженим доступом» [2]. В цілому, у статті широко аналізується актуальна проблематика змісту адвокатського запиту та його форми, які тільки підкреслюють практичні аспекти, що можуть бути використані у подальшій науковій праці для аналізу питань розгляду адвокатських запитів органами прокуратури.

Окремо слід виділити якісну монографію А.В. Боровик, В.С. Шевчук «Функціональні основи діяльності адвоката в адміністративному судочинстві» яка вийшла у 2024 році та містить три розділи матеріалу з актуальними проблемними питаннями до яких можна віднести адміністративну відповідальність за статтею 212-3 КУпАП. Автори, на сторінці 88 монографії зазначають «що стосується направлення адвокатських запитів, то не завжди на жаль цей механізм є дієвим. Так, за відсутності відповіді або надання неповної інформації винну особу може бути притягнуто до адміністративної відповідальності за статтею 212-3 КУпАП, проте це не пришвидшить надання відповіді, якщо вона необхідна терміново» [3]. Дані проблеми розглядаються достатньо детально та потребують опрацювання у контексті відповідальності за відсутність відповіді або надання неповної інформації за адвокатським запитом органами прокуратури.

Не заглиблюючись у детальний аналіз останніх праць за даною тематикою, необхідно виділити ще декілька наукових статей, які, на думку автора, заслуговують на увагу. Це наукові тези Заяць О.С. «Принципи адвокатської діяльності в Україні» [4] та наукова стаття Сізнюкової Ю.Ю. «Відповідь на адвокатський запит: проблеми та шляхи їх вирішення» [5]. Зміст тез Заяць О.С. «Принципи адвокатської діяльності в Україні» дозволить включити принципи адвокатської діяльності до адвокатських запитів у контексті їх розгляду органами прокуратури. Переходячи до, наукової статті Сізнюкової Ю.Ю. «Відповідь на адвокатський запит: проблеми та шляхи їх вирішення» можна сказати,

що формально її важко віднести до останніх наукових праць за роком її публікації. Однак, її необхідно включити за актуальністю розглянутих питань, що станом на сьогодні продовжують існувати під час розгляду адвокатських запитів органами прокуратури у контексті надання інформації з обмеженим доступом.

Аналіз попередніх наукових праць, у яких досліджувалися проблемні питання, що присвячені адвокатським запитам, дозволяє зробити узагальнюючий висновок про можливість подальшого дослідження адвокатського запиту у контексті порядку розгляду адвокатських запитів органами прокуратури, що може змістовно об'єднувати попередні наукові дослідження у питаннях перевірки правильності оформлення адвокатського запиту, наявності у адвоката відповідних повноважень у разі представництва ним інтересів інших осіб, ознайомлення зі змістом адвокатського запиту та належності порушених у адвокатському запиті питань до компетенції прокуратури.

Переходячи до основної частини статті, треба почати з самого права адвоката на звернення з адвокатським запитом. Згідно п. 1 ч. 1 ст. 20 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» звертатися з адвокатськими запитам, у тому числі щодо отримання копій документів, до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб, підприємств, установ, організацій, громадських об'єднань, а також до фізичних осіб (за згодою таких фізичних осіб) є професійним правом адвоката [6]. Сам адвокатський запит визначається як письмове звернення адвоката до органу державної влади, органу місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб, підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності та підпорядкування, громадських об'єднань про надання інформації, копій документів, необхідних адвокату для надання правничої допомоги клієнту, відповідно до ч. 1 ст. 24 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [6].

Інструкція визначає порядок розгляду в органах прокуратури ... адвокатських запитів (далі – звернення і запити), здійснення контролю за результатами їх розгляду. Звернення, оформлені належним чином і подані в установленому законодавством порядку, підлягають обов'язковому прийняттю та розгляду. Попередній розгляд звернень і запитів після їх реєстрації в Офісі Генерального прокурора, Спеціалізованій антикорупційній прокуратурі, обласних прокуратурах здійснюється відповідальними підрозділами, в окружних – керівниками окружних прокуратур, їх першими заступниками та заступниками, згідно п. 3 та абз. 2 п. 10 Розділу III Інструкції [1].

Беручи до уваги приписи Інструкції можна зробити висновок про те, що окрема увага під час попереднього розгляду приділяється як належному оформленню адвокатського запиту так і порядку його подання. Хоча п. 6 Розділу II Інструкції зазначає, що адвокатські запити про надання інформації та копій документів, необхідних адвокату для надання правничої допомоги клієнту, розглядаються в порядку, встановленому Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [1], виходячи з нормативного визначення адвокатського запиту, необхідно зазначити, що сама форма адвокатського запиту законодавством не визначена. У самому Законі України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» відсутні необхідні реквізити адвокатського запиту які необхідні для організаційно-розпорядчих документів. Певною мірою це є прогалиною у чинному законодавстві і дане питання вирішується на рівні методичних рекомендацій, що розроблені Національною асоціацією адвокатів України, Комітетом медичного і фармацевтичного права та біоетики, Вищою школою адвокатури 2023 року «Адвокатський запит: методичні рекомендації для адвокатів» [7] (Далі – Методичні рекомендації). Зокрема, дані Методичні рекомендації пропонують складати адвокатський запит із дотриман-

ням визначеної структури та змістового наповнення, що містить вступну, описову, мотивувальну, резолютивну або прохальну частини адвокатського запиту. До прикладу, на стор. 5 Методичних рекомендацій визначено, що у вступній частині потрібно вказувати відомості про адвоката/адвокатське об'єднання/адвокатське бюро (адресу, телефон, код ЄДРПОУ, МФО, р/р, e-mail), інформацію про суб'єкта, до якого скеровано адвокатський запит із зазначенням адреси [7].

Таким чином, адресатом адвокатського запиту буде адвокат/адвокатське об'єднання/адвокатське бюро, як визначено самими Методичними рекомендаціями. При цьому, згідно ч. 6 ст. 14, та ч. 6 ст. 15 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» як адвокатське бюро так і адвокатське об'єднання може залучати до виконання укладених договорів про надання правничої допомоги інших адвокатів на договірних засадах [6].

Переходячи до питання «держувача адвокатського запиту» необхідно зазначити, що сам Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» не визначає обов'язку адвоката вказувати прізвище, ім'я, по батькові посадової або службової особи чи керівника органу прокуратури який адресований адвокатський запит. Проте, Рада адвокатів України у своєму Рішенні від 30.08.2014 року № 122 «Про затвердження роз'яснень з питань, які виникають при оформленні адвокатського запиту» зазначала, що «зазначення прізвища, ім'я по батькові керівника органу, підприємства установи, організації, якому адресовано адвокатський запит є необхідним, у тому числі при притягнення особи до адміністративної відповідальності» [8].

А.В. Боровик, В.С. Шевчук у своїй монографії «Функціональні основи діяльності адвоката в адміністративному судочинстві» звертали увагу на проблемний аспект направлення адвокатських запитів «що стосується направлення адвокатських запитів, то не завжди на жаль цей механізм є дієвим. Так, за відсутності відповіді або надання неповної інформації винну особу може бути притягнуто до адміністративної відповідальності за статтею 212-3 КУпАП, проте це не пришвидшить надання відповіді, якщо вона необхідна терміново» [3, с. 88].

Дійсно, проблема строків та надання неповної інформації на адвокатський запит мають місце. Тому, до визначення одержувача адвокатського запиту треба віднести не тільки назву органу прокуратури, а й прізвище, ім'я, по батькові її керівника. Про це також зазначається в Методичних рекомендаціях «В адвокатському запиті слід чітко вказати суб'єкта, який одержуватиме запит. При адресації адвокатського запиту до органу влади, підприємства, установи, організації необхідно конкретизувати посаду, прізвище, ім'я та по батькові керівника інституції, до якої скеровується запит» [7]. Завершується адвокатський запит проставленням особистого підпису адвоката.

Розкриваючи питання строків розгляду адвокатського запиту органами прокуратури, слід зазначити, що згідно п. 11 Розділу VI Інструкції адвокатський запит розглядається в строк не більше п'яти робочих днів з дня надходження до прокуратури. За наявності підстав цей строк може бути продовжено до двадцяти робочих днів з обґрунтуванням причин такого продовження, про що повідомляється адвокат [1].

На думку автора, дотримання структури та змісту адвокатського запиту зі вступною, описовою, мотивувальною, резолютивною або прохальною частинами може допомогти стандартизувати форму адвокатського запиту. За виключенням законодавством визначеної форми, Методичні рекомендації та Рішення Ради адвокатів України дозволяють дотримуватися відповідного порядку складання адвокатського запиту, оформлення копії свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю та заповнення ордеру на надання правничої допомоги з метою їх направлення до органів прокуратури.

Бондар І.В., Малярчук Л.С. у науковій статті «Адвокатський запит: перспективи вдосконалення правового регулювання» теж звертають увагу на те, що форма та зміст адвокатського запиту, що закріплені у розроблених 2023 року представниками адвокатської спільноти методичних рекомендаціях для адвокатів про адвокатський запит, могли б усунути ... проблему, а тому мають бути уніфіковані та відображені і на рівні профільного Закону у сфері адвокатури [2, с. 75].

На думку автора такий висновок підкреслює необхідність уніфікації форми та змісту адвокатського запиту. Тому, логічним вирішенням проблеми відсутності у Законі України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» форми адвокатського запиту буде внесення змін до зазначеного закону. Але, даний шлях здається складним і навряд зможе задовольнити скептиків. Навіть розглядаючи Рішення Ради адвокатів України «Про затвердження роз'яснення щодо вимог до адвокатських запитів» від 03.07.2021 року № 53 [9] слід визнати, що дане рішення містить більше загальні положення ніж деталізовану форму.

З іншої сторони, попередній розгляд адвокатського запиту органами прокуратури на пряму стосується перевірки правильності його оформлення і потребує нормативного визначення форми та змісту адвокатського запиту. Тому, задля забезпечення законності перевірки реквізитів оформлення адвокатського запиту доцільним буде застосувати стандарт, який поширюється на організаційно-розпорядчі документи незалежно від носія інформації згідно «Вимоги до оформлення документів ДСТУ 4163:2020» від 01 липня 2020 р. № 144 [10] який може застосовуватися і до електронних документів. З огляду на це, необхідно зазначити про розширення поняття «адвокатський запит, як письмове звернення адвоката» враховуючи можливість подачі адвокатського запиту до органів прокуратури в електронному вигляді з накладанням електронного підпису.

У Рішенні ради Адвокатів України №132 «Про затвердження роз'яснення щодо використання електронного підпису, кваліфікованого електронного підпису адвокатами у адвокатських запитах» зазначається, що статтею 5, 6 Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг» визначено обов'язкові вимоги до електронного документу. Серед них, зокрема: – наявність обов'язкових реквізитів документу, склад та порядок розміщення яких визначаються законодавством; – можливість створення, передачі, збереження та перетворення електронного документу електронними засобами у візуальну форму...; – накладення електронного підпису на завершення створення електронного документу [11]. Таким чином, електронний підпис є обов'язковим реквізитом електронного документу, а адвокатський запит з додатками (поданий без фізичного письмового підпису адвоката), який підписаний за допомогою електронного підпису є належним документом, що підтверджує повноваження адвоката у розумінні Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», згідно Рішення Ради адвокатів України № 132. Тому, за відсутності електронного підпису, під час розгляду органами прокуратури обов'язкових реквізитів самого адвокатського запиту, який поданий в електронному вигляді, такий адвокатський запит не матиме юридичної сили.

Попередній розгляд адвокатського запиту слід проводити після отримання адвокатського запиту та додатків до нього. Згідно абз. 2 ч. 1 ст. 24 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» до адвокатського запиту додаються посвідчені адвокатом копії свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю, ордеру або доручення органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правничої допомоги. Вимагати від адвоката подання разом з адвокатським запитом інших документів забороняється [6]. Зокрема, у Рішенні Ради адвокатів України «Про затвердження роз'яснення

щодо вичерпного переліку вимог до адвокатського запиту» від 21.09.2020 року № 75 зазначається, що Рада адвокатів України неодноразово наголошувала на тому, що вимога надання будь-яких інших документів, окрім ордеру та копії свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю – забороняється та є адміністративним правопорушенням [12]. Особлива увага звертається на розгляд листа Міністра юстиції України Малюської Д.Л. № 56649/32390-33-20/20.4.1 від 16 грудня 2020 року з приводу «права адвоката на звернення із адвокатським запитом і права адвоката на представництво інтересів клієнтів у органах державної влади». Тому, у контексті попередньої перевірки адвокатського запиту та додатків до нього, вимагати інші документи, крім визначених абз. 2 ч. 1 ст. 24 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» забороняється.

Адвокат має право посвідчувати копії документів у справах, які він веде, крім випадків, якщо законом установлено інший обов'язковий спосіб посвідчення копій документів, згідно п. 9 ч. 1 ст. 20 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [6]. У даному контексті, важливим є питання належного посвідчення копії свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю, ордера або доручення органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правничої допомоги під час попередньої перевірки адвокатського запиту органами прокуратури.

Рішенням Ради адвокатів України «Про затвердження зразка та опису свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю» 17.12.2013 року № 272 було затверджено зразок свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю українською мовою [13], а Рішенням Ради адвокатів України «Про затвердження зразка та опису свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю (англійською мовою)» 17.11.2016 року № 268 було затверджено зразок свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю (англійською мовою) [14]. Двома зазначеними рішеннями була затверджена форма свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю, копія якого повинна посвідчуватися.

У цікавому Рішенні Ради адвокатів України «Про розгляд звернення Керівника Державного управління справами Куцика І.М. щодо засвідчення та подання адвокатом копії ордеру на надання правової допомоги» від 04.08.2017 року № 162 вирішила, що відмітка про посвідчення копії ордеру на надання правової допомоги має складатися зі слів «Згідно з оригіналом», особистого підпису адвоката (або керівника адвокатського об'єднання/адвокатського бюро, у випадку якщо ордер видається адвокатським об'єднанням/адвокатським бюро), який засвідчує копію, його ініціалів та прізвища, а також дати засвідчення копії [15]. Однак, у даному рішенні Ради адвокатів України не зазначається порядок посвідчення копії свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю.

У Методичних рекомендаціях на стор. 10, для належного посвідчення копії свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю, пропонується зробити на копії свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю таку саму відмітку «Згідно з оригіналом», поставити особистий підпис адвоката (вважаємо, що навіть, якщо адвокат працює в адвокатському об'єднанні/бюро, то копію свідоцтва посвідчує саме адвокат, а не керівник інституції), його ініціали та прізвище, а також дату засвідчення копії [7]. Таким чином, визначений порядок посвідчення копії свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю та ордеру на надання безоплатної правничої допомоги повинен враховуватися під час їх попередньої перевірки органами прокуратури.

Наступним обов'язковим документом, який додається до адвокатського запиту є копія ордеру на надання правничої допомоги. Типова форма ордеру затверджена Рішенням Ради адвокатів України «Про затвердження Положення

про ордер на надання правничої (правової) допомоги у новій редакції» від 12.04.2019 № 41 (Далі – Положення) [16]. Дане Положення вже містить обов'язкові реквізити адвокатського ордеру у всіх дванадцятих пунктах. Додатки містять опис за яким можна ознайомитися з формою адвокатського ордеру у форматі А-4 та двовимірний штрих-код (QR-код) з посиланням на профайл адвоката в ЄРАУ.

Сізнцова Ю.Ю. у науковій статті «Відповідь на адвокатський запит: проблеми та шляхи їх вирішення» зазначає: «угода, яка укладається з клієнтом, дає підстави випускати Ордер, і вже після укладання документів адвокат набуває офіційного статусу представника. Вся відповідальність щодо оформлення документів покладається на адвоката» [5, с. 314].

Фактично, початковим способом перевірки наявності у адвоката відповідних повноважень у разі представництва ним інтересів інших осіб під час попереднього розгляду є отримання інформації про адресата адвокатського запиту через Єдиний Реєстр Адвокатів України (далі – ЄРАУ) [17]. Необхідно зазначити про обов'язкову відповідність даних ЄРАУ та реквізитів копії свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю. Зокрема, QR-код з посиланням на профайл адвоката в ЄРАУ міститься на ордері який генерується онлайн через «Особистий кабінет адвоката» на офіційному веб-сайті Національної асоціації адвокатів України та може допомогти здійснити перевірку наявності адвоката в ЄРАУ.

На сайті Національної асоціації адвокатів України зазначається: «Ордер містить обов'язкові реквізити, частина яких заповнюється при генерації автоматично, серед них – двовимірний штрих-код (QR-код) з посиланням на профайл адвоката в ЄРАУ» [18]. Пунктами 13 та 14 Положення визначено, що адвокати, право на заняття адвокатською діяльністю яких зупинено не можуть генерувати ордер на надання правничої допомоги в період вказаного зупинення. Адвокати, право на заняття адвокатською діяльністю яких припинено шляхом анулювання свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю не можуть генерувати ордер на надання правничої допомоги [16]. Тому, попередній розгляд дозволяє виявити зупинення або припинення права на заняття адвокатською діяльністю через ЄРАУ.

Враховуючи те, що на початковому етапі попереднього розгляду адвокатського запиту може бути встановлена відсутність відомостей про адвоката в ЄРАУ з причин зупинення або припинення здійснення адвокатської діяльності іншої інформації, такий адвокатський запит не може бути розглянутий. Технічну проблему, пов'язану з відсутністю відомостей про адвоката в ЄРАУ було частково вирішено згідно з Рішенням Ради адвокатів України від 20.09.2019 № 98 «Про затвердження роз'яснення щодо заповнення обов'язкових реквізитів ордеру на надання правової допомоги» у випадку, якщо під час генерації ордеру, графа «посвідчення адвоката» не заповнилось автоматично, це означає, що відповідні відомості адвоката відсутні в Єдиному реєстрі адвокатів України. В такому випадку для зручності в роботі адвокат повинен оновити відомості про себе в ЄРАУ, а до тих пір вправі вносити ці дані вручну» [19]. Також, у п. 12.14. Рішенням Ради адвокатів України «Про затвердження Положення про ордер на надання правничої (правової) допомоги у новій редакції» від 12.04.2019 № 41 зазначається, що реквізити 12.1, 12.5 (крім номера посвідчення адвоката України, ким та коли воно видане), 12.6, 12.7, 12.8 генеруються автоматично, всі інші реквізити ордеру заповнюються адвокатом самостійно з метою збереження адвокатської таємниці [16]. Такі «технічні» особливості є логічними і зрозумілими враховуючи вимоги збереження конфіденційності.

Заяць О.С., підсумовуючи матеріал наукової статті «Принципи адвокатської діяльності в Україні» зазначала, що «відсутність елемента конфіденційності унеможли-

лює надання юридичної допомоги клієнтам, оскільки вони б при цьому відчували недовіру до адвоката» [4, с. 66]. Такий висновок є абсолютно слушним та можна сказати, що цей принцип був технічно реалізованим під час генерації ордеру.

Також, важливо зазначити про ордер, що може бути виготовлений друкарським способом. Згідно п. 5 Рішення Ради адвокатів України «Про затвердження Положення про ордер на надання правничої (правової) допомоги у новій редакції» від 12.04.2019 № 41 типова форма ордеру, виготовлена друкарським способом на замовлення ради адвокатів регіону відповідно до Положення про ордер на надання правової допомоги та порядок ведення реєстру ордерів, затвержене Рішенням Ради адвокатів України № 36 від 17 грудня 2012 року, із змінами та доповненнями, діє після 01 січня 2022 року до закінчення повноважень адвоката у конкретній справі (провадженні) [16]. Дане питання більше має відношення до перевірки дати видачі ордеру якщо «типова форма ордеру, виготовлена друкарським способом».

До ключових реквізитів адвокатського ордеру під час попереднього розгляду слід віднести п. 12.2 та п. 12.4 Положення, це прізвище, ім'я, по батькові або найменування особи, якій надається правничка допомога. Назву органу, у якому надається правничка допомога адвокатом із зазначенням, у випадку необхідності, виду адвокатської діяльності відповідно до статті 19 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [16].

У контексті перевірки наявності у адвоката відповідних повноважень у разі представництва ним інтересів інших осіб прізвище, ім'я, по батькові або найменування особи, якій надається правничка допомога відіграють ключову роль. Питання, що порушені в адвокатському запиті повинні стосуватися особи якій надається правничка допомога та повинні містити прізвище, ім'я, по батькові або найменування особи про яку вказано в ордері.

Під назвою органу розуміється як безпосередньо назва конкретного органу так і назва групи органів визначених пунктом 2 частини 1 статті 20 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (наприклад, судові органи, органи державної влади, органи місцевого самоврядування, органи досудового слідства, правоохоронні органи тощо), згідно абз. 2 п. 12.4 Положення [16]. Однак, дане питання є не таким простим. Даний реквізит ордеру може містити декілька органів чи повинен містити назву одного органу, такий підхід потребував роз'яснення.

У Методичних рекомендаціях на сторінках 12–13 зазначається, що в ордері «вказується повна і точна назва органу, в якому надається правова допомога» [7]. При цьому аналізується Рішення Ради адвокатів України від 4–5.07.2014 № 61 «Про надання роз'яснень щодо інформації, яка зазначається в ордері адвоката та можливості його подання у декілька установ». Також зазначається, що «адвокат може видати один ордер на декілька органів (установ), в яких буде надаватись правова допомога, з обов'язковим зазначенням в ордері усіх їх назв». При цьому, судова практика Верховного суду теж звертає увагу даний пункт реквізитів ордеру.

У Постанові Верховного Суду у справі № 361/4347/17 від 15 квітня 2020 року [20] мотивувальна частина містить обґрунтування з посиланням на справу № 361/4347/17-ц де «Назва органу, в якому надається правова допомога» вказано: «у всіх органах судової влади, Верховному Суді, органах виконавчої служби, МВС України, прокуратурі, інше» та справи № 9901/847/18 «у вищезгаданій графі взагалі були відсутні відомості про судові органи, тоді як

у справі № 361/4347/17-ц зазначено про надання адвокатом правової допомоги у судах всіх інстанцій». При цьому, Верховний суд зазначає, що вказаний висновок не суперечить правовій позиції Великої Палати Верховного Суду у справі № 9901/847/18, з огляду на те, що у цьому випадку скаргником дотримано вимоги Положення про ордер на надання правової допомоги та порядок ведення реєстру ордерів, оскільки вказівка в ордері у графі «Назва органу, в якому надається правова допомога» про те, що правова допомога надається у судах всіх інстанцій є достатнім та необхідним підтвердженням того, що адвокат уповноважений надавати правову допомогу клієнту та представляти його інтереси в будь-яких судах України, а тому не вимагає уточнення/зазначення територіальної, інстанційної, предметної та суб'єктної юрисдикції судів.

Враховуючи Рішення Ради адвокатів України, приписи Методичних рекомендацій та матеріали судової практики, можна сказати, що попередній розгляд ордеру на предмет назви органу до якого спрямований адвокатський запит може включати в себе як повну назву органу прокуратури так і може бути ордер на декілька органів прокуратури, в яких буде надаватись правова допомога, з обов'язковим зазначенням в ордері усіх їх назв. Матеріали судової практики вносять дещо нові умови до зрозумілої системи вимог даного пункту ордеру та вказують на те, що даний пункт реквізитів ордеру може містити загальну назву, як приклад «правова допомога надається у всіх органах прокуратури». Все це треба враховувати під час попереднього розгляду адвокатського ордеру органами прокуратури.

Окрема увага у Положенні приділяється підпису ордеру. Зокрема, окремо визначаються підпис: адвоката (власноручний або електронний) який видав ордер, у разі здійснення ним індивідуальної діяльності (у графі «Адвокат»); підпис адвоката (власноручний або електронний) який надає правничу допомогу, якщо ордер, виданий адвокатським бюро, адвокатським об'єднанням (у графі «Адвокат»); підпис (власноручний або електронний) керівника адвокатського бюро/адвокатського об'єднання, відтиск печатки адвокатського бюро/адвокатського об'єднання (за наявності) у випадку, якщо ордер видається адвокатським бюро/адвокатським об'єднанням [16]. Однак, абз. 2 п. 10 Положення зазначає, що під час дії воєнного стану на території України дозволяється видача адвокатським бюро/адвокатським об'єднанням ордеру без скріплення його печаткою юридичної особи та без підпису керівника адвокатського об'єднання, адвокатського бюро.

Тому, під час попереднього розгляду, першочергово необхідно звертати увагу на те ким видано ордер, а потім на наявність підпису керівника адвокатського бюро/адвокатського об'єднання. Відтиску печатки адвокатського бюро/адвокатського об'єднання (за наявності) у випадку, якщо ордер видається адвокатським бюро/адвокатським об'єднанням.

Підсумовуючи розглянутий матеріал, слід сказати, що попередній розгляд адвокатського запиту органами прокуратури є початковою стадією перевірки всіх необхідних реквізитів адвокатського запиту, копії свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю та ордеру на надання правничої допомоги. Можна сказати, що на стадії попереднього розгляду вирішується подальший порядок опрацювання адвокатського запиту органами прокуратури з прийняттям відповідного рішення, яким завершується попередній розгляд. Належне оформлення адвокатського запиту до органів прокуратури буде мати більше шансів на його подальший розгляд та отримання відповіді у встановлені законом строки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Інструкції про порядок розгляду звернень і запитів в органах прокуратури України: Наказ Генерального прокурора від 25.06.2024 р. № 153/ *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0153905-24#Text> (дата звернення 20.01.2025).
2. Бондар І.В., Маличук Л.С. «Адвокатський запит: перспективи вдосконалення правового регулювання». *Право і суспільство*. 2023. №6. С. 72-78. URL: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2023.6.11> (дата звернення 20.01.2025).

3. Функціональні основи діяльності адвоката в адміністративному судочинстві : монографія / А. В. Боровик, В. С. Шевчук. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2024. – 176 с.
4. Заяць О.С. «Принципи адвокатської діяльності в Україні». Актуальні проблеми приватного права в умовах євроінтеграційних процесів в Україні: збірник тез доповідей учасників науково-практичного семінару. 2023. С. 62-66. URL: https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/6898/1/10_11_2023.pdf#page=62 (дата звернення 20.01.2025).
5. Сізнцової Ю.Ю «Відповідь на адвокатський запит: проблеми та шляхи їх вирішення». *Порівняльно-аналітичне право*. 2017. №4. С. 312-314. URL: https://rap-journal.in.ua/wp-content/uploads/2020/08/4_2017.pdf (дата звернення 20.01.2025).
6. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. № 5076-VI/ *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#n204> (дата звернення: 20.01.2025).
7. *Адвокатський запит: методичні рекомендації для адвокатів*. Національна асоціація адвокатів України, Комітет медичного і фармацевтичного права та біоетики, Вища школа адвокатури. 2023. С. 4-21. URL: https://drive.google.com/file/d/1BDP1HguP3rvtA3Xiubw4NO_R0brJGz0o/view (дата звернення 20.01.2025).
8. Рішення Ради адвокатів України від 30.08.2014 року № 122 «Про затвердження роз'яснень з питань, які виникають при оформленні адвокатського запиту». Національна Асоціація *Адвокатів* України. URL: <https://advokatrada.org.ua/wp-content/uploads/2015/11/2014.08.30-rishennya-122.pdf> (дата звернення 20.01.2025).
9. Рішення Ради адвокатів України від 03.07.2021 року № 53 «Про затвердження роз'яснення щодо вимог до адвокатських запитів». Національна Асоціація *Адвокатів* України. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/rishennya/2021-07-03-r-shennya-rau-53_60feb77d38d3a.pdf (дата звернення 20.01.2025).
10. Державна уніфікована система документації. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів ДСТУ 4163:2020 від 01 липня 2020 р. № 144. Національний стандарт України. URL: https://zakon.help/files/article/11494/%D0%94%D0%A1%D0%A2%D0%A3%204163_2020.pdf (дата звернення 20.01.2025).
11. Рішення Ради адвокатів України від 16-17.11.2022 № 132 «Про затвердження роз'яснення щодо використання електронного підпису, кваліфікованого електронного підпису адвокатами у адвокатських запитах»/ Верховна рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0132871-22#Text> (дата звернення 20.01.2025).
12. Рішення Ради адвокатів України від 21.09.2020 №75 «Про затвердження роз'яснення щодо вичерпного переліку вимог до адвокатського запиту». Національна Асоціація *Адвокатів* України. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/rishennya/2020-09-18-r-shennya-rau-75_5f9aaae80434d.pdf (дата звернення 20.01.2025).
13. Рішення Ради адвокатів України від 17.12.2013 року №272 «Про затвердження зразка та опису свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю». Національна Асоціація *Адвокатів* України. URL: <https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/rishennya/2013.12.17-rishennya-272.pdf> (дата звернення 20.01.2025).
14. Рішення Ради адвокатів України від 17.11.2016 року № 268 «Про затвердження зразка та опису свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю (англійською мовою)». Національна Асоціація *Адвокатів* України. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/rishennya/2016-11-17-r-shennya-rau-268_584927сесf093.pdf (дата звернення 20.01.2025).
15. Рішення Ради адвокатів України від 04.08.2017 року № 162 «Про розгляд звернення Керівника Державного управління справами Куцика І.М. щодо засвідчення та подання адвокатом копії ордеру на надання правової допомоги». Національна Асоціація *Адвокатів* України. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/rishennya/2017-08-04-r-shennya-rau-162_59d23a91c2ccc.pdf (дата звернення 20.01.2025).
16. Рішення Ради адвокатів України від 12.04.2019 № 41 «Про затвердження Положення про ордер на надання правничої (правової) допомоги у новій редакції». Національна Асоціація *Адвокатів* України / Верховна рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr041871-19#Text> (дата звернення 20.01.2025).
17. Єдиний Реєстр *Адвокатів* України. Національна Асоціація *Адвокатів* України. URL: <https://erau.unba.org.ua> (дата звернення 20.01.2025).
18. Ордер адвоката. Національна Асоціація *Адвокатів* України. URL: <https://unba.org.ua/order-advokata> (дата звернення 20.01.2025).
19. Рішення Ради адвокатів України від 20.09.2019 № 98 «Про затвердження роз'яснення щодо заповнення обов'язкових реквізитів ордеру на надання правової допомоги». Національна Асоціація *Адвокатів* України. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/rishennya/2019-09-20-r-shennya-rau-98_5dadcd133612c1.pdf (дата звернення 20.01.2025).
20. Постанова Верховного Суду від 15.04.2020 р., судова справа № 361/4347/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88833791>. (дата звернення: 20.01.2025)